

DEBRECENI DOHÁNYGYÁR

XVIII. ÉVFOLYAM 5. SZÁM

1991. NOVEMBER

Vállalatunk termékei az őszi BNV-n

A Debreceni Dohánygyár — termékeinek bemutatásával — idén is ott volt a szeptemberi Budapesti Nemzetközi Vásáron. Az elmúlt években kialakult gyakorlatnak megfelelően most is a Dohányértékesítő és Szolgáltató Közös Vállalat szervezésében rendezett pavilonban, együttesen mutattak be a dohánygyári vállalatok.

A Debreceni Dohánygyár tevékenységére 104 éves hagyomány és a minőségi termékek előállítás jellemző.

A füstszűrős cigaretták több mint húsz éve bevezetett gyártásánál kiemelkedő szempont volt a dohányzást kedvelők egészségvédelme. E célból a vállalat korszerűsítette termékstruktúráját, s a Symphonia-család piaci bevezetésével — a filterventilált cigaretták forgalomba hozatalával —

választási lehetőséget adott a fogyasztóknak a dohányzás káros hatásainak egyre erőteljesebb ki-védésére.

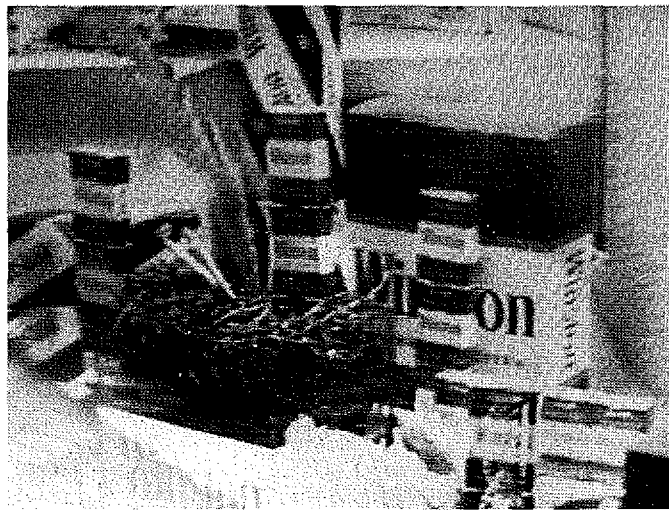
Eredményeket értünk el a vá-

laszték-bővítésben, amit össze-kapcsoltunk a fogyasztói igények magas színvonalú kielégítésén túl a világban közkedvelt, magas él-vezeti értékű blend típusú ciga-

retták előállításával, amely kor-szerű csomagolásban kerül az üz-letekbe. Ezek: a 100 mm-es piros Symphonia, a Főnix, a Hunnia és az Etlid cigaretták. Ez utóbbi legújabb választékunk úgy megjele-nésében, mint élvezeti értékben a magasabb fogyasztói igényeket is kielégíti.

Az R.J. Reynolds Tobacco International S.A. amerikai céghez fűződő licenckapcsolatunk következtében öt éve jelent meg Magyarországon a hazai gyártású Camel cigaretták, melyet újabb színvonalas termék, a Winston követett. Licenckapcsolatunk legújabb eredménye a már boltokban is kapható keménydobozos Camel cigaretták.

A hagyomány és minőség nálunk nemcsak jelszó, hanem a termékeinket kísérő jellem-ző.

A BNV-s standunk (a felvétel televízióról készült)

Őszi fülbevaló. (Bodó János grafikája)

A Kollektív szerződés kiegészítései

I. A szakszervezet jogai

Mt. 13.k paragrafus.
Nagyobb csoport alatt a vállalat hatályos szervezeti és működési szabályzatában meghatározó szervezetet kell érteni.
1. 14/1987. (X.25.) sz. ÁBMH.
A szakszervezeti bizalmat a szakszervezeti megbízatása ellátása érdekében — amennyiben ez csak a munkaidő terhére teljesíthető — a törvényes munkaidő 5 százalékáig munkaidő-kedvezmény illeti meg.

250 ezer km esetén	2500 Ft
500 ezer km esetén	3000 Ft
750 ezer km esetén	4000 Ft
1 millió km esetén	5500 Ft
1 millió 250 ezer km esetén	6000 Ft
1 millió 500 ezer km esetén	7000 Ft
1 millió 750 ezer km esetén	9000 Ft
2 millió km esetén	11 000 Ft

7/A. Végkielégítés

(1) Az Mt szerint végkielégítésre jogosult dolgozót	
legalább 3 év esetén	6 havi
legalább 5 év esetén	8 havi
legalább 10 év esetén	10 havi
legalább 15 év esetén	12 havi
legalább 20 év esetén	15 havi
legalább 25 év esetén	18 havi
teljes átlagkereset illeti meg.	

(2) A végkielégítés (1) bekezdésben meghatározott mértéke három havi átlagkereset

összegével emelkedik, ha a dolgozó munkaviszonya az öregségi nyugdíjkorhatár megkezdését megelőző öt éven belül szűnik meg.

(3) Annak a dolgozónak, akinek munkaköre egyébként végkielégítésre jogosító okból szűnik meg és a korengedményes nyugdíj igénybevétele feltételeivel rendelkezik, továbbá a Debreceni Dohánygyárban eltöltött folyamatos munkaviszonya legalább 10 év, — választási lehetőséget kell biztosítani a korengedményes nyugdíjazás és a végkielégítés igénybevétele között. Ez esetben a korengedményes nyugdíj igénybevevő dolgozót 3 havi átlagkeresetének megfelelő egyszeri juttatás illeti meg.

Egyidejűleg elkészült a kollektív szerződés hatályos szövegének összeállítása a könyvben elgazdagodott és gyakorlati alkalmazás érdekében.

VSZT.

6. (kitüntetések)

1. Oklevél (vállalati)	5000 Ft.
2. Kiváló Újító	
— arany	2500 Ft
— ezüst	2000 Ft
— bronz	1500 Ft

3. Gépjárművezetők balesetmentes vezetéséért adományozott kitüntetések

Szűrővizsgálat korszerű technikával

A Radiológiai Klinikáról Dr. Vágó Edit tanársegéd és Mag Miklósné röntgendiagnosztikus ultrahang készülékkel vizsgálja az önként jelentkezők hasi szerveit (máj, epehólyag, lép, vesék, hasnyálmirigy) a Debreceni Dohánygyár szociális épületében levő üzemorvosi rendelő helyiségeiben. Az előkészítő szervezést az üzemorvos végzi asszisztensével. Így biztosítható, hogy folyamatos ütemben vizsgáljanak, sok várakozás nélkül. A vizsgálat veszélytelen. Nem röntgen, hanem egyfajta hangtartomány. Terhes anyákat is lehet vizsgálni. Nem kényelmetlen, nem fájdalmas, nem megterhelő a vizsgált személy számára.

A vizsgálatra éhgyomorra kell megjelenni. Megkérdezik az előző betegségeket. Számítógéppel konfigurációval készítik a leleteket. A vizsgálat eredménye bármikor visszakereshető. A kártya-nos nyilvántartásnál könnyebb rendszer. A vizsgálat eredményeként fény derülhet olyan elváltozás feltárára, amiről a vizsgált személy nem tud. Szükség esetén megfelelő szakorvoshoz küldik, például urológia, nőgyógyászatra, vagy üzemorvoshoz belgyógyászati vagy laboratóriumi vizsgálatra.

A jövő útja mindenképpen a megelőzés. Szűrővizsgálattal idejében lehet észlelni az elváltozá-

sokat. Az illető dönt, hogy diétával, életmódváltoztatással, orvosi kezeléssel vagy műtétrel kíván javítani egészségi állapotát.

A megelőzés nagyon hasznos az egyén és a társadalom szempontjából egyaránt. Például gyógyszerrel lehet még segíteni idejében, karbantartani az illető szervet — kevesebb szenvedéssel, keresetkieséssel jár. A társadalombiztosítás szempontjából is igen komoly vonzata van, például az elkészített esetek klinikai kezelése következtében.

A Debreceni Dohánygyárban október kilencedikétől november tizenegyedikéig, csaknem négyszáz embert — ebből kétszáz-negyvennégy nőt — vizsgáltak

meg. A vizsgálat november végéig — igény szerint — folytatódik. A megvizsgáltak között jelentős számban voltak fiatalok. A vizsgálatot örömmel fogadták. Többségüknek megnyugtató volt, hogy mindent rendben találtak. Száznegyvenöt esetben volt eltérés. Ebből egyharmada kisebb, kétharmada orvosi beutalásra, illetve kontrollvizsgálatra került.

A nyilatkozó tanársegéd hölgytől azt is megtudtuk, hogy már több vállalatnál végzett munkájukról beszámolt az üzemi orvosok szűrővizsgálatáról szóló ki-pengárai bemutató.

Köszönjük a gondoskodást.

Dr. Schrer Ádám

Vöröskeresztes hírek

A Dohánygyár vöröskeresztes közönsége 1991. évben is megpróbált eleget tenni önként vállalt kötelezettségének. Segíteni a bajba jutottakon és betegeken — a legdrágábbal — a vérünkkel.

1991. április 22-én 72-en, augusztus 28-án 52-en tartották oda karjukat véradásra.

A leadott vér mennyisége 400 ml/fő. A szervezők és sokszoros véradók példája eredményeként 17 új első véradó is jelentkezett véradásra.

A munkaidő teljes kihasználása érdekében a megváltozott gazda-

sági körülmények miatt a munkahelyi vezetők segítségére is szükség volt, hogy a véradók egészsége érdekében a pihenőidő kiadásra kerüljön.

Véradásaik száma alapján több véradót kiváló véradó kitüntetésre terjesztettünk fel, a címek szülvé a tagbélyeg megvásárlásával is támogassák a még létező vöröskeresztes csoportot.

Pankotálné

Ki a fontosabb?

Nemrégiben egy munkatársunk búcsúztatására többen összejöttünk a munkásklubban. Asztaltársaságunk beszélgetési témáiból most sem hiányzott az elmúlt évtizedek során számtalanszor feltett és vitatott kérdés, vagyis az, hogy a dohánygyári tevékenységben ki a meghatározó, a műszerész (gép-mester), vagy a karbantartó szakmunkás.

Történelmi távlatból tekintve, a negyvenes évtized végétől a dohánygyárakban szerzett tapasztalataim szerint a vezető szerep a műszerészé. Ezzel szemben beszélgető-partnereim nem egy érveléssel bizonyították, hogy a gépek bonyolultsági fokának növekedésével párhuzamosan a fontosság sorrendben a karban-

tartó szakmunkás megelőzte a gépmestert. A vetélkedőből a véleményeket összehasonlítva a gép-mester sem hiányzott. E szerint mindkettő egyaránt nélkülözhetetlen. A karbantartó szakmunkás tüzemképes állapotba hozza a gépet. A gépmester pedig ráhangolja a dohányalapanyagra és a segédanyagokra. Az adott időpontban rendelkezésre álló, feldolgozásra kerülő anyagokhoz állítja be a gépet.

Elhangzott olyan jóvondó is, hogy a jövőben előtérbe kerül a technológus, a maga tevékenységével.

A vitát akkor, ott nem tudtuk eldönteni. Szívesen látjuk hozzá olvasóink észrevételeit.

Schrer Ádám

Köszöntő

A működésének százötödik évébe lépő Debreceni Dohánygyár köszönti a százéves Sátoraljaújhegyi Dohánygyárat.

1891. október 26-án kezdte meg termelését a Magyar Királyi Dohányjövődék tizenharmadik gyáraként, először a Petőfi utca 2. szám alatti — egykori postaépület termében. Először a „K” jelt szivarral, majd 1896-tól a „Magyar” nevű szivarkával jelentkezett.

A jelenlegi épületekben 1894-től működik a dohánytermék gyártása. Az üzemben folyó munkát az 1914-es I. világháború szakította meg, egy évig hadikórháznak voltak berendezve a munkatermek.

A gyár történetében az első komolyabb fellendülés az 1920-as évek elejére tehető. Ettől az időszaktól kezdve korszerűsödik nagyobb arányú gépésítés révén, de ugyanakkor a kézi gyártás továbbra is megmarad.

1932-től megszűnik a szivar gyártás, és csak cigarettagyártással foglalkoznak egészen napjainkig. A II. világháború

pusztítása a gyárat sem kímélte meg, de már 1944 decemberében — ha részlegesen is, de — beindult a termelés.

1945 után központi irányítás alatt indult meg a gyártási technológia komolyabb mérvű fejlesztése és tart — ma már önálló vállalként — ez a folyamat napjainkban is.

A Sátoraljaújhegyi Dohánygyár 650 fővel tudja biztosítani a mintegy 5, 6 milliárd darab filteres és filter nélküli cigarettát előállítását. A gyár ma Magyarországon egyedüli előállítója a filter nélküli cigarettáknak, melyek az össztermelésüknek közel 35%-át adják.

A filteres cigaretták termelésük döntő többségét a dohányosok körében közdekeltté vált füstszűrős Symphoni család teszi ki.

A vállalat előtt álló fő feladat, hogy szélesebb körben kell bővíteni az egészségre kevésbé káros alacsony kátrány- és nikotintartalmú cigaretták választékát.

S.Á.

Mérnökök, közgazdászok a ringben

A Sátoraljaújhegyi Dohánygyár 100 éves centenáriumi ünnepségsorozatának egyik kiemelkedő pontja a fiatal mérnökök és közgazdászok tanácsa által szervezett programok illetve vetélkedő volt.

Az FMKT szakmai vetélkedőjén részt vevő csapatunk a megtisztelő második helyezést érte el. Fiatal műszaki és számítástechnikai szakembereink a közgazda-

ságtan, számítástechnika és dohányipar elméleti és gyakorlati feladatainak megoldása során bizonyították szakmai felkészültségüket.

A csapat tagjai: Farkas László, Kiss András, Kovács Mihály, Nagy Ferenc, Zámboi Zoltán.

A csapatnak ezúton is gratulálunk.

F.L.

A láb kiméletre szorul

Amikor csak mód van rá, végezzük ülve munkánkat. A láb vérkeringését azáltal is javíthatjuk, hogy álló munka közben időnként néhány lépést teszünk és párszor lábujjhegyre emelkedünk.

A visszártágulat. Aki hajlamos erre, annál már aránylag korán kanyargós értágulatok jelennek meg a boka táján, a lábszáron, esetleg a combon is. Álló foglalkozás, súlyos tárgyak cipelése, terhesség elősegíti a kifejlődését. Ezért kerüljük a felesleges ácsorgást, viselünk megfelelő cipőt és igyekezzünk a lábak vérkeringését akár tornáztatással, akár masszírozással javítani. Forduljunk idejében orvoshoz és járjunk el utasításai szerint.

A bokastüllyedés. Csunyább, de kifejezőbb elnevezése: lúdtalp. Nagyon elterjedt elváltozás. Altalában először a harántboltozat süllyed le. Ezt a talp közepén, a lábujjak tövével megjelenő bőrkeményedés jelzi, amit bűtyök képződés követ. Ha már a lúdtalp „előrehaladott” állapotban van, a hosszanti boltozat is leül, az

ilyen embernél az egész talp érinti a talajt, a belső boka befelé dől. Mindkettő fájdalmas sőt előbb-utóbb térd és derék panaszok is jelentkeznek. Az elváltozás lehet veleszületett de gyakran a nem megfelelő cipő és a túlzott megterhelés segíti elő kifejlődését. A panaszok megfelelő betét viselésével megszűnnek. A betétet a lábnak megfelelően méretre készítik.

Modern betét félcipőben, sőt szandálban is viselhető. Még jobb, ha a méretre rendelt cipőbe beépített betét is készül. Gondoljunk azonban arra, hogy a legjobb betét sem örökös, hanem idővel lelapul, ezért egy-két évenként meg kell újítani.

A lábfeltörés. Új cipőben ne induljunk hosszabb sétára vagy táncmulatságra, legjobb először odahaza felpróbálni néhány órára. A láb formájához még nem alkalmazkodott új cipő nyomása, ugyanis az összegyűrődött harisnya helyén is gyakran víz hólyag keletkezik. Az így keletkezett sebet a fertőződéstől óvni kell!

Munkakönyv két emberöltővel ezelőtt

Minden részletre kiterjedően szabályozták a feltételeket

A magyar királyi tudományegyetemi könyvnyomdában 1924-ben nyomtatott munkakönyv folyó számmal ellátott negyvennyolc oldalból és borítólappal áll. A borítólapon elől a munkás neve, törzskönyvi száma. A piros-fehér-zöld színű, fonott zsinórral kátkötött munkakönyv borítólapjának belső oldalán a zsinór ezer koronás illetékbélyeggel leragasztva. A bélyegen „Szent István” felirat és rajz. A bélyeg körbelyegzővel ellátva.

Haja: gesztenye

Az első számozott oldalon van a munkakönyv ára: összesen 3500 korona. A bélyeg 500 K., a nyomtatás és kiállítás 3000 K.

A negyedik oldaltól a harminckettedik oldalig a következő fejléc szerinti adatok: A munkaköve foglalkozása és lakóhelye, a gyári munkás munkába lépésének napja, foglalkozása, munkából kilépésének napja, munkabére, a munkaadó sajátkezü aláírása és annak kelte, a munkaviszonyban beállott változásnak az iparhatóság részéről való igazolása.

A harminckettedik oldaltól a negyvennyolcadik oldalig bezárólag: kivonat az 1884. évi XVII. t.-cikkbe iktatott ipartörvényekből.

A gyáros és a gyári munkás közötti viszony szabad egyezkedés tárgya.

A szerződés, ha a felek másképp nem egyeztek, csak egy heti pró-

baidó eltelte után válik kötelező erejűvé.

A gyáros munkájától, ha másként nem egyezkedtek, csak az iparüzlethez tartozó munkát kívánhat, és ezt is csak oly mérvben, mely a munkás testi alkotásának és erejének megfelel.

A gyáros köteles időt engedni arra, hogy a munkás vallása ünnepnapjain az isteni tiszteletet látogathassa.

A gyáros oly munkást fel nem fogadhat, ki az előbbi munkaadóval kötött szerződésnek törvényes megszűnését, vagy azt, hogy munkaszerződése a jelen törvény értelmében felmondás által megszűnik, nem igazolja. Aki ily igazolás nélkül munkást alkalmaz, az a munkással egyetemlegesen felelős az illető gyárosnak a munkás eltávozását okozott kárárt.

A munkaadó és munkás közötti viszony ha másképpen nem egyezkedtek, vagy ha gyárakban a munkarend másképpen nem intézkedik, 15 napi felmondással felbontható.

A gyáros köteles összes munkásairól rendes jegyzéket vezetni, abba minden munkás nevét, születésének évét és helyét, foglalkozását és bérét beiktatni, és e jegyzéket az iparhatóságnak ki-vánatára akármikor előmutatni.

Rend a lelke

A műhelyekben munkarendnek kell kifüggeszteni, melybe következnek veendő fel:

a./ a dolgozó-személyzet különféle osztályzata és foglalkozása, jelelül a nők és gyermekek alkalmazásának módja, tekintettel testi erejűkre és ez utóbbiak iskolai kötelezettségére,

b./ a munkaidő tartama,

c./ a leszámlás idejére és a munkabér kifizetésére vonatkozó határozmányok,

d./ a felügyelő egyének jogai,

e./ a munkásokkal való bánásmód megbetegedés vagy szerencsétlenség eseteiben,

f./ a munkarend áthágóira szabott pénzbírságok,

g./ a felmondás határideje és azon esetek, melyekben a szerződési viszony azonnal felbontható.

A munkarend nem tartalmazhat semmi olyant, ami a törvény rendelkezéseivel ellentétes.

A munkarend az iparhatóság által láttamozandó.

Minden gyáros köteles gyárában saját költségén mindazt létesíteni és fenntartani, ami, tekintettel az iparüzlet és telep minőségére, a munkások életének és egészségének lehető biztosítására szolgál.

Heti fizetés

Tekintettel a fennálló népoktatási törvényekre is: 10 éven aluli gyermekeket éppen nem, a 10 évet meghaladott, de a 12 évet még el nem érteket csak az iparhatóság engedélye mellett szabad gyárakban munkára alkalmazni. Aki a 12 éves kort meghalad-

ták, de a 14 éves életkort még nem töltötték, gyári munkában naponként csak 8 óra hosszat foglalkoztathatók.

Oly ifjak, kik a 14 éves életkort betöltötték, de 16 évest még el nem érték, naponként csak 10 órai munkaidőre alkalmazhatók.

A munkásoknak munka közben úgy délelőtt, mint délután fél-fél-órai, délnél pedig 1 órai szünet engedendő.

Azon gyárakban, melyekben a munka éjjel-nappal foly, a gyáros az éjjeli munkára alkalmazott munkások kellő felváltásáról köteles gondoskodni.

A nappali munkát reggel 5 óra előtt kezdeni és esti 9 órán túl kiterjeszteni nem szabad.

A gyáros köteles munkása bérét készpénzben és pedig — ha mégis nem egyezkedett — hetenként kifizetni.

Az iparhatóság köteles a gyárakat kiküldöttje által évnegyedénnél legalább egyszer megselelteni, s a törvény rendelkezéseinek megtartásáról meggyőződést szerezni.

A gyárak megvizsgálásával megbízott hatósági közegek jelentései megfelelő alakban évenként nyilvánosságra hozandók.

Azon gyári munkást, ki munkájából jogtalanul kilép, az iparhatóság-visszahozathatja, kötelessége teljesítésére szoríthatja, sőt ezen felül még 20 forintig terjedő pénzbüntetéssel büntetheti.

S.Á.

A NAGY BULI

1. Vére menő küzdelmet vívott egymással az osztályvezetők és a helyettesek csapata. Végül 5:4-re győztek az osztályvezetők...

2. ... a helyettesek ellen.

3. A mérkőzés fehér asztal mellett értékelték ki. Földeáki Ferenc ötletgazda és főszervező itt adta át a díjat kelemen Péternek, a legtöbb 11-est védő kapusnak.

4. És Balogh Tibornak, a legjobb 11-es rugónak.

(A képek balról jobbra) Mikó Lajos képriportja

Nyugdíjasok lettek

Takács Pálné

Férjestől, a Pécsi Dohánygyárból jött gyárunkba áthelyezéssel, ahol öt éves dohányipari tevékenység után itt folytatta még 20 éven át a cigaretta gyártást — csomagolást, gépkészítést. Összesen 34 éves munkaviszonyt tud maga mögött. A közösségi érzésekkel telt egyénisége csak a munkahelyen domborodott ki. Példás családanya, kiváló véréadó. Kiváló dolgozó kiutaztatást 1983-ban érdemelt ki. Nyugdíjba menetele előtt betöltötte a 25 éves törzsgárdatagságát, amelyért még ez évben anyagi elismerés is járt.

Kaszai Mihályné

Csak tíz éven át dolgozott nálunk, előbb mint elrakó a gyártáson, majd a kéziraktárban, utóbb teljesítmény számbavevő (biletázó), ahonnan nyugdíjas lett. Mozgékony egyéniséget korábban a vendéglátóiparban kamatoztatta. Komádiból jött ide, szikvizüzemben, virágboltban is dolgozott.

Kaszai Mihályné

gozott. Összesen 29 éves munkaviszonya van. Legjobban a dohánygyári kollektívában érezte magát. Műszakjában sok közös programot szerveztek, Kirándulások is, ahonnan csak nagyon ritkán maradt le. Kedélyességét nagyon szerették munkatársai és vezetői is. Nyugdíjasként is szívesen látják társaságukban.

Kardos Lajos

A műszaki karbantartási osztályon villanyszerelőként dolgozott 1966-tól 90-ig, amikor betegállományba került és folyamatba tették rokkantsági nyugdíjazását. Összesen 36 éves munkaviszonyából 25 évet töltött nálunk, így 25 éves törzsgárda kiutaztatását átvehette. Sok éven át szakszervezeti tisztségviselőként tevékenykedett a közösségért. 1978-ban kiváló dolgozó kiutaztatásban részesült. Csendes, szorgalmas egyéniséget, munkatársai és vezetői nagyra értékelték.

Köszönet illeti munkatársainkat felelősségteljes, szorgalmas munkájukért, sok éves helytállásukért. A megérdemelt pihenéshez jó egészséget kívánunk.

Tóth Józsefné

Számok könyvcímekben

Zsoldos Vera: Volt egyszer egy esernyő

Délután elindultunk az Állatkerbe, de nem értünk oda, mert... és nem volt nálunk esernyő!

William Shakespeare: Öt dráma

(Rómeo és Júlia, Julius Caesar, Hamlet, dán királyfi, Szentivánéji álom, Vízkereszt vagy amit akartok.

„Futunk a kedveshez, mint kisdíák, ki könyveit vidáman sutba vágja, s úgy válnak tőle, mint a kisdíák, ki szontyolodva ballag iskolába.”

Dr. Tarsoly Lajos: Harminc év a bíróságon

„A kétkézi szegény ember életét életkörülményeit, kiszolgáltatottságát sokan igyekeztek már megközelíteni

lelmi. Ezt azonban csak az tudja valóban átérteni és érzékelni, aki abban benn él. A kívülálló, aki nem rejtette el magát, hogy máris holnapra elbocsátják, akinek verítéke nem keveredett a megaláztatás és a harag könnyével, akinek fáradt testét nem győzte az éhség és szomjúság, soha nem tudja igazán átérteni és átérzeni a nincstelen ember küzdelmét a létért.”

66 híres magyar regény

„A világon mindenütt jelennek meg regényesek azzal a reménnyel, hogy nemcsak diákok segéd-eszközei, értsd: puskák, nemcsak a tanári emlékeztető felfrissítését szolgálják, hanem szállásainál az igazi olvasmányoknak, maguknak a regényeknek.”

Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese

„Ezek a mesék a tizennégymillió magyarországi megtelepedésének legkülönbözőbb tájain termetek; magukon hordják így e tájak sajátos mondatalkutását, nyelvi zenéjét és — gyakran csak e tájakon értett — szavait”

Ezer ragyogó ötlet hobbi kertészeknek

„A körte is nagyon egészséges gyümölcs, vízajtó és csontképző hatású, segít a gyomor- és bélbántalmak, vérkeringési zavarok, vese-, epe- és májbántalmak esetén.”

Széchenyi időszerűsége

A magyar klasszikusok sorozatában — öt évtizeddel ezelőtt — megjelent Széchenyi István: Hitel című művéhez írt előszóból idézzük:

„A szegénység és gazdagság erkölcsi, politikai és gazdasági háttérét világítja meg a XIX. század magyar irodalmának egyik legszociálisabb szellemű alkotása. Ezért méltán számíthat minden kor érdeklődésére.

Gróf széchenyi István 1828-ban írta e nagyfontosságú művét. Eredeti címe a Boldogság Alapjai lett volna. Ez mutatja, hogy nem csupán gazdasági kérdéseket fejtett benne, hanem mindent, ami az emberek és népek boldogságával, életük alapkérdéseivel összefügg. Hitel azért lett a címe, mert a hitelkérdést tekintette a magyar élet egyik legfontosabb problémájának.

Mikor a mű írásához kezdett, már hosszú múlt és sok tapasztalat volt mögötte. Küzdelem mint katonai a Napoleon elleni hadjáratokban. Részt vett a Szentisztelet 1814-i ünnepségein, amelyek alatt újra rendezték a francia forradalom és Napoleon által feladott Európát. Mint utazó bejárta Angliát, Görög-, Olasz-, Törökországot. A magyarság felemelésére törekedett. Nagylelkű adományaival megalapította a Magyar Tudományos Akadémiát. De a Hitel az első nagy munkája, amelyben feltárta a lelket és ismerte azokat a reformokat, újításokat, amelyeket feltétlenül szükségeseknek tartott, és amelyek feltétlenül szükségesek is voltak a magyarok fennmaradásához.

A kormány a francia forradalom és kísérő jelenségeinek hatásait minden újítástól irtózott. Az ország elszegényedett, mert a pénz értéke 1811-ben egyötödre csökkent a napoleoni háborúk után, s a gabonanevelés ára leha-

nyatott, ami a mezőgazdaságból élő országra nagy csapás volt. Mélyreható intézkedésekre, új gondolatokra és tettekre volt szükség, hogy a magyarságot a süllyedésből kiemeljék.

Legfőbb baj, hogy a magyarág elszigetelten él. A magyar nem ismeri a világot és a világ nem ismeri őt, s így hiányzik az összehasonlítás, amely minden haladás igazi alapja. A magyarnak sok hibája van, de nem önmagában keresi a hibát, hanem másban, főleg a kormányban. Pedig elsősorban magunkban kell keresni a hibákat és feltámadásunk lehetőségét. Erő és műveltség a nemzeti élet igazi alapjai. Mindeketöztől anyagi jólét megteremtése szükséges. Ez azonban hitel nélkül nem lehetséges. Ez pedig Magyarországon nincs. Eért támadja Széchenyi azokat az akadályokat, amelyek a magyarság gazdasági emelkedésének útjában állnak. Így az ősiséget, amely megakadályozta, hogy a földbirtokosok hitelt lehessen felvenni. Az elavult gazdasági törvények a hitelnyújtást tisztességes alapokon — úgyszólván lehetetlenné tették. Támadja a munkarendszer elavult formáit: a jobbágyok robotmunkáját, a céheket, amelyek a szabad és nyereséges termelőmunka útjában állnak. S kijelöli a haladás lelki, erkölcsi feltételeit is.

A nemzetnek az önismeret útjára kell lépnie, be kell látnia, hogy haladásra, átalakulásra van szüksége, e haladásnak pedig elsősorban lelki alapjainak kell lennie: fel kell ébreszteni a magyar lelkeket a polgári erényeket: az áldozatkésztséget, az egymásban való hitet és a hűséget. A haladás igen fontos lelki forrása az összetartás. Nem egymás ellen, hanem egymással kell dolgoznunk, egyesíteni kell erőnket. Végül a tudás a haladás egyik legfontosabb tényezője. Annak megértése szük-

leges: hogy a tudományos emberfő mennyisége a nemzet igazi hatalma.

A hitel hiánya az oka annak, hogy a magyar mezőgazda birtokát nem korszerűsítheti, és hogy kénytelen megszorultságában terményeit idő előtt és áron alul eladni. A hitel rendelkezésébe elszegényedésre és elerköcs-telenedésre vezet.

Széchenyi szerint magának a magyarságnak kell a kereskedelem felvirágzását lehetővé tevő közlekedési, szállítási és termelési kérdéseket megoldani. Mindeketözt pedig a termények minőségének javítására kell törekedni, mert csak a jóminőségű áru tör utat külföldre, csak így lehet a magyar termény kiviteli képességét fokozni.

A gazdagodást rendkívül fontos dolognak tartotta és pedig a nemzet minden rétegének gazdagodását, amit ő a lehető legtöbb boldogságnak nevezett és anyagi jólétet követelt a magyarság számára. De az anyagi jólétet csak eszköznek tartotta a nemzetben rejlő örök szellemi értékek megvalósítására.

A Hitel örök magyar programot is magába foglal: az a hit nyilatkozik meg benne, hogy a magyarnak jövője és rendeltetése van Európában. azt a meggyőződést fejezi ki, hogy ez a jövő magának a magyarságnak a kezében van, övé a munka joga, kötelessége és gyönyörűsége s végül kimondja, hogy ezt a hivatást a magyarság csak mint szabad nemzet teljesítheti, megszabadulva külső és belső gátlásaitól, amelyek az alkotó munka útjában állnak.

Így is kell olvasni a Hitel-t: mint hatalmas és megrázó szöveget, amely örökké cselekvésre, elmélyedésre, elszánásra és önismeretre, egységre és kitartásra buzdítja minden korok magyart. S. Á.

Mi a teendő a lehülés jeleire?

Ha valaki nagyon lehül, élettani funkciói lelassulnak. A bőr és a végtagok vérellátása gyengül, hogy a létfontosságú szervek, pl. a szív vérellátása megfelelő maradjon.

Mindig lehülésre gondoljunk, és gyorsan cselekedjünk, ha valaki reszket, bőre hideg tapintású, sápadt, zavarosan viselkedik, pulzusa és légzése nagyon lelassul. Ha semmit se teszünk, elveszheti az eszméletét. Cseccsemónál a bőr nagyon hideg tapintású, bár színe rózsás. A gyermek nagyon nyugodt és egészségesnek látszik, ugyanakkor aluszékony és gyenge.

Bugyoláljuk hálósádkba, takaróba, vagy dunyhába az érintett személyt. Egész testét takarjuk be az arcáig. Mi is mellé bújhatunk a takaró vagy hálósádk alá, hogy testünkkel is melegítsük. Törülközőbe csavart melegvi-

zes palackot is tehetünk a testére, a végtagjaira azonban ne!

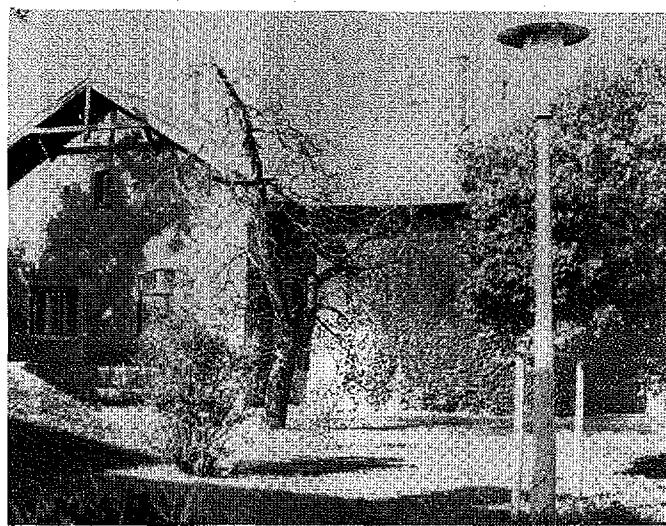
Ha a felnőtt öntudatánál van, vegyen meleg fürdőt. A víz olyan meleg legyen, hogy könyökünkkel kelle-mesnek találjuk.

Légzés, vagy szívleállásnál azonnal meg kell kezdenünk a szívmasszázsot és a szájból szájba lélegeztetést.

A lehült végtagot nem szabad dörzsölni vagy masszírozni, ne próbáljuk melegvizet palackkal sem felmelegíteni.

Meleg hatására ugyanis több vér áramlik a végtagba, és így kevesebb jut az életfontosságú szerveknek. Tílos alkoholt adni, mivel hatására a véredények kitágulnak és elvonják a vért az életfontosságú szervektől.

(Részlet a Nagy Háztartás Könyvből)

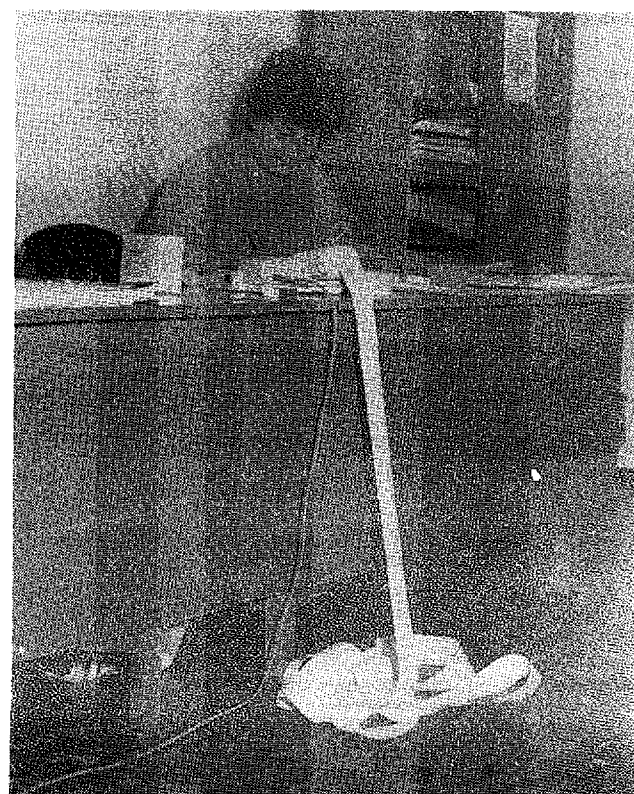
Képek, tények, hírek

1. Ez év szeptemberétől megszűnt a vállalati óvoda.

2. Villástargonca-szervizelés közben

3. Bérszámfejtés

(Mikó Lajos felvétele)

Horgász hírek

Ősszel nem halasítanak

A MOHOSZ Hajdú-Bihar megyei Intéző Bizottságától kapott tájékoztatásból:

A fancieskai tavakon az alacsony vízállás miatt az intéző bizottság a tavaszi halásztás összegének kifizetése után meglévő pénzeszközéből ez év őszén nem halasít.

A látóképi tapon — ahol a vízel-látottság megfelelő — 3500 kg 0,6-

1,0 kg súlyhatárok közötti ponty kerül kihelyezésre.

A Hortobágyi folyón (szintén a bevétel 70 százalékának megfelelően) 700 kg ponty telepítése történik meg.

A Keleti-főcsatorna halászati hasznosítóival az 1991. évi üzemi-tervi kihelyezés végrehajtását egyeztetik.

Fekve tölts!

A nyár a pihenés, üdülés időszaka a sportlövők számára is. Ezzel szemben a szeptember, október és november hónapok a nagyüzemet, a versenyidőszakot jelentik ebben a sportágban, sok mással egyetemben.

Szeptember 6-án az apafai lőtér adott lehetőséget a versenyzésre, kis- és légpuskás számokban. Több versenyzőnk eredményesen szerepelt a „Közhasznosági Kupa” városi döntőjén.

Szűcs Sándor (energia) a húslövéses légpuskás versenyszámban az első helyet szerezte meg 172 körjegységgel, míg a kispuska fekvő húslövéses versenyszámban 167 körjegységet produkált, ami a dobogó harmadik fokára volt elegendő.

A nők versenyében légpuskával Balogh Zsuzsanna (filter) 156 körjegységgel a harmadik, míg Csiba Antalné kispuskával 166 körjegységet teljesítve szintén bronzérmes lett. A fent említett versenyzők jogot szereztek eredményeikkel a megyei döntőn való szereplésre, amit fájdalommal át kellett engedniük legyőzött ellenfeleiknek. Az oka, hogy a megyei döntő időpontja egybe esett a Sátorlajúhelyi Dohánygyár lövészklubja által (100 éves évfordulójukon) rendezett dohányipari vállalatok közötti hagyományos versenyével. A sátorlajúhelyi verseny megrendezése és színvonala

méltó volt a centenáriumnak és lövész hagyományokhoz.

Csapatunk is a megszokott jó teljesítményt érte el, 1439 körjegységet teljesítve a képzeletbeli dobogó harmadik fokára állhatott. Ez az eredmény az 1990-es nyíregyházinál jobb (1415) volt.

A győztes a vendéglátó Sátorlajúhely, a második az Egri Dohánygyár csapata lett. Az elért eredmény része a férfi sportpisztoly csapat második, a férfi légpisztoly csapat második, a szintén férfi légpuskacsapat második, és a női légpuskacsapat harmadik helyezése.

Egyéni versenyben Kárándi Mihály a légpisztoly versenyszámban 94 körjegységgel második, míg Balogh Zsuzsanna légpuskával a harmadikk helyet érte el, nagyon szoros versenyben.

A verseny színvonaláról annyit, hogy a férfiaknál kispuskával 95, légpuskával 88, légpisztollyal 94 (hármass holtverseny), sportpisztollyal 97 körjegység kellett a győzelemhez, helyenként a harmadik helyezés is. A női győztesek 95, illetve 90 körjegységet értek el. Elismerésképpen álljon itt a csapat névsora: Balogh Zsuzsanna, Csiba Antalné, Völgyi Istvánné, Kárándi Mihály, Szűcs Sándor, Gál Ferenc, Petris János.

Dudik György
DDT SE elnök

Bélyegsarok

A magyar filatéliai irodalmat gazdagítja az immár húsz év óta — évenként kétszer — megjelenő Philatelia. Az alábbiakban legutóbbi számából válogattunk szemelvényeket:

„Az 1871-es magyar bélyegkiadások idén 120 esztendősek. Nem olyan ünnepélyes évforduló ez, mint a Balck Penny jubileuma 1990-ben, de nekünk mégis nagyon fontos. Utoljára 1971-ben nyílt alkalom megemlékezni talán legbecesebb bélyegeinkről, ekkor volt utoljára jelentős nemzetközi bélyegkiállítás — világkiállítás — Magyarországon.

A tavaly újra megnyitott Bélyegmúzeum gondosan válogatott anyaga minden látogatónak átfogó képet tud adni a bélyegképzés szépségéről, érdekességeiről, ritkaságairól.

Ebben az évben van 140. évfordulója a Magyarországon is használt első postabélyeg kiadásának, a népszerű 1850. évi emisszióknak.”

A levélpostánál a viteldíjak bélyeggel való lerovását az 1849. 09. 25-én kiadott rendelettel 1850. 06. 01-én vezették be.

Az Osztrák Birodalom területén az okmány- és illetékbélyegeket 1854-ben vezették be. A Magyarország területén felhasználható ilyen bélyegeket a magyar okmány- és illetékbélyegek előfutárainak tekintjük, és ezeknek feltételül helyük van a magyar gyűjteményekben.

1867-ben az Osztrák-Magyar Monarchiát létrehozó kiegyezés visszaadta Magyarországot függetlenségéért.

A mindkét fél által aláírt és jóváhagyott ideiglenes pénzügyi egyezmény lehetőséget biztosított a magyar pénz-

ügyigazgatásnak önálló okmány- és illetékbélyeg kiadására és az is biztosította, hogy ennek megtörténteig a bécsi pénzügyminisztérium ellátja Magyarországot a szükségleteknek megfelelő okmány- és illetékbélyegekkel.”

Az 1867. évi forgalmi bélyeg kiadása „Kiadásra került 1867. június 1-jén a 2, 3, 5, 10, és 15 kr-os érték Magyarországon és Erdélyben, a Monarchia egyéb területein csak az előző kiadásoknak felhasználása után. A 25 és 50 kr-os kiegészítő értékeket 1867. szeptember 1-jén adták ki.

Bérmentesítésre érvényesek voltak 1871. július 31-ig a Birodalom magyar felén, az osztrák felén pedig 1884. október 31-ig. A Magyarországgal megkötött 1867. évi politikai kiegyezés létrehozta az államügyek szétválasztását, az Osztrák-Magyar Monarchiát.

Ennek következtében konzekvensen szétválasztott a postaügy is. 1867. május 1-jétől hivatalba lépett a messzemenő önálló magyar postagazgatás, amelynek hatáskörébe tartozott Magyarország, Erdély, a Temesi Bánság és Szerb-Vajdaság. 1868. április 1-jétől bekövetkezett Horvát-Szlavónia betagozódása és végül 1871. január 1-jével a Határőrvidék is, amely ezidáig az osztrák, illetve az osztrák-magyar közös postagazgatás alá volt rendelve.

A postaügyek szétválasztásával egyidejűleg megállapodás jött létre bélyeg kiadására is.”

Véget ért az EDOSZ kispályás labdarugó bajnokság őszi fordulójára. Vállalatunkat két csapat képviselte, illetve képviselte volna, hisz a szebb napokat megért többszörös bajnok elsőszámú csapat különböző személyi, szervezési és időpont-egyeztetési problémák miatt nem állt össze, így nem tudott részt venni a bajnokságban, ezért csak egy gárda vette fel a küzdelmet az ellenfelekkel.

A lelkes, szívet-lelékkel, harcos felfogásban játszó dohánygyári csapat sajnos az elmúlt évekhez hasonlóan balszerencsés körülmények között mérkőzéseinek jelentős részét elvesztette. Jellemző momentum a szereplésükre, hogy az első félidőben még általában jól tartották magukat, s a másodikban jött a hidegzuhany. Ennek oka talán abban keresendő, hogy delőlött nehéz fizikai munkát végez a csapat jelentős része, s a meccsek második felére elfogy az erejük, de akarásuk, helytállásuk így is minden dicsőretet megérdemelt.

Végezetül visszatérve az első csapatra a szétesés fő okát abban

A labdarugó bajnokság véget ért, az asztaliteniszé most kezdődött, s mindjárt beszámolhatok egy örömteli változásról. Az eddig egy csapat helyett kettőt nevezett vállalatunk a városi bajnokság csapatversenyébe.

A csapatverseny lebonyolításáról említenék néhány szót. Általában három fős gárdák állnak

Az „A” csapat

szemben egymással — ekkor öt illetve négy, ha nem a három egyenit játszó játékos adja a párost, de ez ritka kivétel —, s mindenki játszik mindenkivel, tehát kilenc egyéni mérkőzés van, plusz egy páros, így áll össze a tíz meccs, vagyis döntetlen is lehet az eredmény.

A régi gárda, amely 1989-ben harcolta ki a feljutást az első osztályba, mostanra stabil középcsapattá érett, s ha a szervezéssel sem állnak hadilábon, esélyük van az első hatba kerülésre. Azért említem a szerencsét, mert az elmúlt évekkel ellentétben idén nyárom a szabadságolások a munkahelyi elfoglaltságok, stb. ellenére, rendszeres heti edzésekkel készültek a 91/92-es bajnokságra. Így talán elkerülhető, hogy megismétlődjön a bosszantóan

látom, hogy a szakvezető-szervező nyugdíjba küldte magát, s nem akadt kinevelt vagy akár önjelölt utódja, aki a helyébe lépett volna.

Ha ezt a feladatot valaki elvállalná — leginkább a régi lenne a megfelelő — akkor, ha tavasszal nem is, de ősztől újra két együttes indulhatna a bajnokságban,

mert ne feledkezzünk meg Minarik Ede szavairól „Kell egy csapat!” Hozzáteszem, inkább kettő.

Sz.I.

Egy csapatból kettő

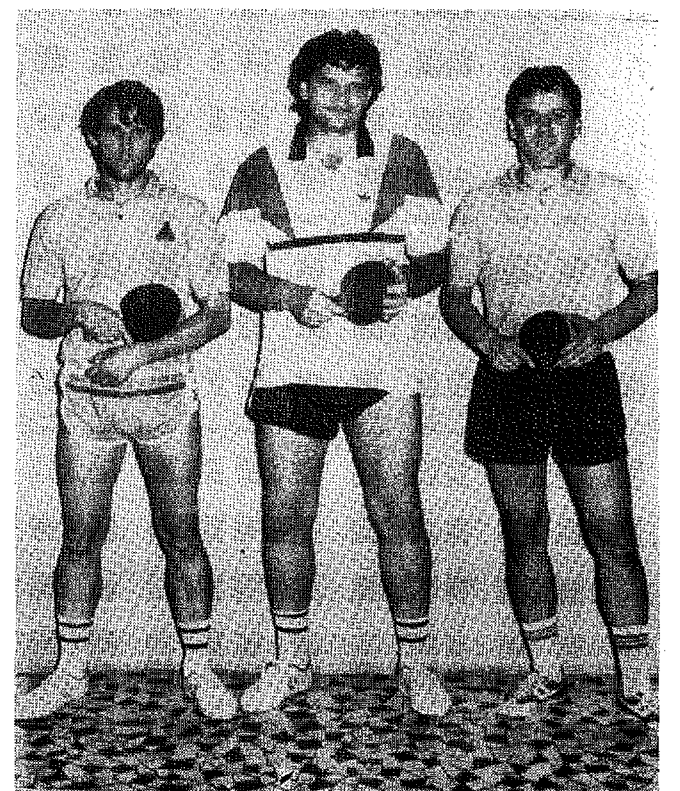
rosszul sikerült tavalyi bajnoki rajt, aminek következtében a későbbiekben hiába szerepelt jól a csapat, a végerszámolásnál meg kellett elégedniük a 8. helyezéssel.

osztályban próbálna gyári pingpongos hagyományoknak megfelelően szerepelni.

Ehhez biztosítékot nyújthat, hogy a nyári felkészülést együtt izzadták végig az első csapattal. Az első osztályú csapat változatlan összeállításban — Kiss András, Juhász Csaba, Nagy Sándor — veszi fel a küzdelmet. A másodosztályú Ungvári Sándor, Kovács Mihály, Szegő István felállításban indul, ám ennek a csapatnak az összetétele változhat, pontosabban kiegészülhet, s ezáltal a lankasztóan rossz ivararány is javulhat, de — mint kedvenc fizikatanárom szokta volt említeni — többet nem mondhatok, mert az állásommal játszom. Félre téve a viccet, a II. osztályú csapatra még ráfér az erősítés, s az említett illető hajdanában NB-s játékos volt, ezért ha sikerülne leigazolni, mindenképpen a csapat hasznára válna.

Végezetül megragadom az alkalmat, hogy tolmácsoljam a csapatok és csapatvezetők köszönetét a vállalat vezetőségének és szakszervezeti tanácsnak az erkölcsi és anyagi támogatásért, amiben már évek óta folyamatosan részesülnek, remélve, hogy a későbbiekben sem lesz másként.

Sz. I.

A második gárda

Lövés az esőben

Vállalatunk fennállásának 104. évfordulójára, október 22-én légpuska lövészversenyt rendeztünk.

Sajnos a hideg és az egésznapos eső kedvezőtlenül befolyásolta a versenyzési kedvet, pedig szép díjak vártak a legjobbakra.

A dolgozók közül harmincan próbálták ki lövéstudományukat, közülük kerültek ki a díjazottak.

Férfiak közötti sorrend: Kiss Gábor (cig. gyártási o.) 82 kör, Valu János (műszaki osztály) 74 kör, Varga György (műszaki o.) 73 kör, Borsos Sándor (műszaki o.) 69 kör, Komócsin József (fólia) 69 kör.

A nők versenyét Völgyi Istvánné (GAO) 82 kör, Balogh Zsuzsanna (Filter) 74 kör, és Berci Etlak (filter) nyerték.

A DEBRECENI DOHÁNYGYÁR DOLGOZOINAK LAPJA

Felelős szerkesztő:
TURILÁBOR
Szerkesztőség
a vállalat telephelyén
Debrecen, Vágóhid u. 2.
Kiadja a Hajdú Megyei Lapkiadó Vállalat
Debrecen, Tóthfalu tér 10.
Telefon: 12-144
Felelős kiadó:
Dr. Szabó Imréné
Fényszerkesztés: Inform Stúdió Kft.
Nyomás: MOZI PRINT KFT.